

**TEKST 199: Baha ad-Din ibn Shaddad: Om Saladins tilintetgørelse af Tartus og frigivelse af kristne fanger**

Efter erobringen af Jerusalem i oktober 1187 fortsatte Saladin sin hærgen af de kristne korsfarerstater. I juli 1188 gik det ud over den syriske havneby Tartus (også kaldet Tortosa eller Antartus). I årene herefter fortsatte kampene. I forbindelse med Det Tredje Korstog gik korsfarerstaterne til modangreb og indledte i 1189 belejringen af byen Akko, der først erobredes i 1191.

Baha ad-Din ibn Shaddad (1145-1234) var muslimsk retslærd og historieskriver. Han kom fra 1188 i Saladins tjeneste. Baha ad-Din blev nær ven af Saladin og en af hans mest betroede rådgivere. Han forfattede en biografi om Saladin (*al-Nawādir al-Sultaniyya wa'l-Mahāsin al-Yūsufiyya*), der bl.a. omfatter mange af begivenhederne før og under Det 3. Korstog, som Baha ad-Din selv var øjenvidne til.

[Saladin] fremskyndede [i 1188] nedrivningen af bymuren [omkring byen Tartus], indtil dette var blevet helt gennemført, og derefter nedrev han kirken – en vigtig kirke i deres [de kristnes] øjne, og genstand for pilgrimsfærd fra overalt i deres lande. Han beordrede byen nedbrændt, og alt blev brændt. Ilden buldrede gennem paladser og huse, mens vores stemmer løftede sig under råbene af: "Der er ingen Gud undtagen Gud" og "Gud er stor." Han opholdt sig der, mens han gennemførte denne ødelæggelse indtil den 11. juli, da han forlod byen og drog til Jabala.<sup>1</sup> [...]

Jeg var til stede en dag, da en frankisk fange blev ført frem for ham [Saladin]. Denne mand var i en sådan tilstand af ærefrygt, at hans angst og rædsel var synlig i alle hans træk. Tolken spurgte ham om årsagen til hans frygt, og Gud lagde følgende svar i hans mund: "Før jeg så hans [Saladins] velsignede ansigt, var jeg meget bange. Efter at jeg har set ham og nu er i [hans] nærvær, er jeg sikker på, at der ikke skal ske mig andet end noget godt." Sultanen formildnedes imod ham og løslod ham nådigt.

Jeg ledsagede prinsen [Saladin] en dag [...], da en af spejderne kom med en kvinde, der var i stor sorg, bittert grædende og slående sig for brystet uden ophør. "Denne kvinde," sagde manden [spejderen], "kom fra frankerne, og bad om at blive ført til sultanen, så det gjorde vi." Sultanen spurgte hende gennem sin tolk, hvad der var hendes ærinde. Hun sagde: "Nogle muslimske tyve kom ind i mit telt i går og stjal min datter. Hele natten indtil morgenstunden har jeg uden ophør tigget om hjælp. Man har fortalt mig: 'Deres prins er en barmhjertig mand. Vi vil sende dig ud til ham for at bede ham om din datter.' Så de sendte mig til dig, og kun fra dig vil jeg kunne erfare noget om min datter." Sultanen følte medlidenhed med hende. Der kom tårer i hans øjne, og grundet sin ædelhed, sendte han nogen til torvet i lejren for at spørge om, hvem, der havde købt den lille pige, tilbagebetale det, der var blevet givet for hende og bringe hende tilbage. Det var tidligt om morgenen, han hørte om hende. Og på mindre end en time kom rytteren tilbage med den lille pige siddende på sin skulder. Så snart kvinden fangede synet af hende, kastede hun sig på jorden og indsmurte sit ansigt i støvet, mens alle omkringstående græd på grund af det, som hun havde lidt. Hun hævdede sine øjne mod himlen, [og udtalte ord], som vi ikke forstod. Hendes datter blev givet til hende, og derefter blev hun ført bort tilbage til deres [frankernes] lejr. [...]

<sup>1</sup> *Jabala*: eller Jableh, en nordligere beliggende syrisk havneby

- Fem og fyrre frankere, der var blevet taget til fange ved Beirut [i 1091], blev ført ind til sultanen. Ved denne lejlighed var jeg vidne til en sådan ømhed i hans hjerte og mildhed fra hans side, som jeg aldrig har set overgået. Blandt fangerne var der en meget gammel mand, der havde mistet alle sine tænder og som kun lige havde kræfter nok til at bevæge sig. Sultanen spurgte ham gennem sin tolk: "Hvad har bragt dig hertil, når du er så gammel? Hvor langt er der herfra og til dit land?" Han svarede: "Mellem mig og mit land er der en rejse på ti måneder. Med hensyn til, hvorfor jeg kom, så var det kun for at foretage en pilgrimsrejse til Gravkirken [i Jerusalem]." Sultanen følte medlidenhed med ham, gav ham gaver, løslod ham og sendte ham tilbage til fjendens lejr på hesteryg.<sup>2</sup>
- Sultanens yngre sønner bad om hans tilladelse til at dræbe en fange, men han afslog. Da de havde foretaget deres anmodning gennem mig, bad jeg ham om at fortælle mig grunden til hans afslag. Han sagde: "For at de ikke i deres ungdom skal vænnes til at udgyde blod og tage let på det, når de endnu ikke kender forskel på en muslim og en vantro." Hans barmhjertige omsorg for muslimer, der ligger i dette, er ganske tydelig.<sup>3</sup>

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene - Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

- 20 Baha ad-Din ibn Shaddad, *al-Nawādir al-Sultaniyya wa'l-Maḥāsin al-Yūsufiyya*. Her efter D.S. Richards: *Baha ad-Din ibn Shaddad – The Rare and Excellent History of Saladin*, Burlington (2002) s.83, 36f., 144f.

---

<sup>2</sup> Baha ad-Din vil med ovenstående eksempler vise, at Saladin i visse (særlige) tilfælde kunne udvise barmhjertighed mod sine kristne fanger. Andre eksempler viser dog, at dette langt fra var en generel tendens hos Saladin, der ligeledes kunne lade sine fanger henrette. Jf. Tartus' skæbne ovenfor samt tekst 192, 193, 194, 196, 201 og 202.

<sup>3</sup> Saladin frygter altså, at en brutalisering af sønnerne kan gå ud over muslimer.